

Fer, de verbindende factor op school

'Met ingang van januari 2020 krijgt het Citaverde College Roermond er een bijzondere medewerker bij, namelijk Labrador Retriever Fer. Onderzoek heeft uitgewezen dat honden op school bijdragen aan een fijne, veilige leeromgeving. Om deze reden wordt puppy Fer de komende twee jaar opgeleid om leerlingen te helpen.' Zo begint het persbericht dat de Limburgse onderwijsinstelling aan de vooravond van Kerst, op 17 december 2019, verspreidt.

Fer vol aandacht.

Inmiddels zijn we drie maanden verder. Hoe staat het met de opleiding van Fer? Wat zijn de eerste ervaringen van zijn fokster Carine Stuurman-Jansen (tevens docente Engels aan het college), eigenares Ellen Laeven (directrice van de school), instructeur en gedragstherapeut Hans Schnock (van het Honden Adviescentrum Roermond, een van de vijf door de Raad van Beheer erkende instituten om instructeurs op te leiden) en de vijftienjarige leerlinge Isa van Geersbergen (uit klas 3a van het vmbo GT van het Citaverde College).

Een hulphond die verdrietige scholieren kan troosten, meer saamhorigheid in de klas tot stand weet te brengen en de jongeren in het algemeen moet stimuleren tot het nemen van meer verantwoordelijkheid; het is anno 2020 niet langer een uniek verschijnsel, maar in Roermond worden de zaken wel heel zorgvuldig en consequent aangepakt. Dat blijkt als we op een regenachtige vrijdagmiddag in maart aanschuiven bij bovengenoemd viertal dat enthousiast vertelt over de introductie van de jonge Labrador Retriever Fer op de onderwijsinstelling voor vmbo, mbo en volwasseneneducatie.

Zowel een groep vrijwilligers uit het lerarenbestand (het Fer-Fitteam), als een groep leerlingen neemt inmiddels deel aan een cursus. Hans Schnock: 'Dan moet je denken aan iets als gedragsherkenning bij honden. Hoe zie je of een hond gespannen of ontspannen is? Wat zijn stress-signalen, en welke technieken heb je om daarop te anticiperen. Daarnaast besteden we er aandacht aan hoe een hond leert. Wat zijn beloningen? In het algemeen kun je zeggen dat we ons erop richten hoe je het welzijn van een hond kunt verbeteren. Dat is, als je kijkt naar dit project, een zwaarwegende factor.'

Isa van Geersbergen: 'Ik ben dol op dieren, dus dit initiatief om op school met een hulphond te gaan werken sprak mij direct aan. Ik overweeg om hierna een vervolgopleiding dierversorgung te gaan doen, daarom zie ik deelname aan de cursus als mooie opstap. Tijdens tussenuren hou ik mij ook graag bezig met

Eigenares Ellen met Fer.

de verzorging van Fer. Hem uitlaten, een beetje met een speeltje stoeien, en dat soort dingen. Ook de puppytraining van Fer op vrijdagmiddag woon ik vaak bij.'

Ellen Laeven: 'Als je het contact tussen Isa en Fer ziet, besef je meteen hoezeer dit hondje verbindt. Iedere dag zijn er wel verrassende momenten waarop hij in al zijn vrolijkheid leerlingen, docenten en bezoekers ontwapenend begroet. Soms sturen we dat aan, soms gebeurt het spontaan.'

Carine Stuurman: 'Een van de dingen waar we op mikken, is dat leerlingen hun verantwoording nemen. Dat gebeurt ook. Loop ik met Fer aan de lijn door de gang, dan weten ze dat ze hem met rust moeten laten. Zo leert hij om niet overal als een ongeleid projectiel op af te stormen.'
Ellen Laeven, die Fer als pup in huis nam: 'Hij was tien weken oud toen ik hem voor het eerst meenam naar school. Met Hans hebben we overlegd hoe we dat zo natuurlijk mogelijk konden doen. Dat hebben we onder meer gedaan door een veilige plek voor hem te creëren waar hij voldoende kan rusten. We hebben erop gelet dat we voor

'een van de dingen waar we op mikken is dat leerlingen hun verantwoording nemen'

Carine, Hans, Ellen, Isa en de kleine Fer.

Fer met scholieren van het Citaverde College.

dezelfde stabiliteit zorgen als hij in een thuisomgeving zou hebben. Inmiddels is Fer al behoorlijk gewend aan de dynamiek die een school kenmerkt. Tijdens de aanmeldavonden die we onlangs hadden, zat hij in alle drukte relaxed om zich heen te kijken.'

Even terug naar het begin. Hoe is het idee ontstaan? Ellen Laeven: 'Ik heb veel ervaring in de zorg. De relatie tussen mens en dier heb ik altijd belangrijk gevonden. En als helend in bepaalde processen. Toen ik bij Citaverde ging werken, zag ik op de afdeling dierverzorging hoe dol kinderen zijn op het werken met dieren. En hoe lekker het kan zijn om gewoon even te praten tegen een dier. Ik wist al dat honden regelmatig worden ingezet in zorginstellingen of in kantoortuinen, dus begon het in mijn hoofd te borrelen. Ik fantaseerde: hoe mooi zou het niet zijn als ik op deze school een hulphond kon introduceren. Waarbij ik het geluk had dat Carine, als fokker van Labrador Retrievers, op het Citaverde College werkzaam is. Anders gezegd: alle componenten om het op een verantwoorde manier te doen waren aanwezig. We hebben een tryout gedaan met een Jack Russell Terrier van een collega, en toen de reacties van leerlingen en leraren enthousiast bleken, besefte ik dat het licht op groen stond.'

Maar wel op voorwaarde dat het schoolbestuur erin toestemde. Dat stond niet direct te springen bij het idee, bekent Laeven. 'Ik heb gedetailleerd moeten uitleggen waarom ik een pup wilde meenemen naar school. Ik moest stevig onderbouwen wat de toegevoegde waarde was, en waarom het niet ten koste zou gaan van het onderwijs. Dat overreden is gelukt en nu steunt men het project van harte.'

Stuurman: 'Ik zie het als pré dat Fer in de persoon van Ellen een eigen baas heeft, met wie hij 's avonds gewoon naar huis gaat. Dat neemt niet weg dat ik als fokster in eerste instantie, toen Ellen mij het idee voorlegde, een beetje de boot afhield. De gezondheid en het welzijn van mijn honden staan bij mij altijd voorop. Een hond is gebaat bij rust en regelmaat. Ik

was aanvankelijk bang dat die hier op school niet gewaarborgd zouden zijn, dat Fer overprikkeld zou raken. Die zorg werd ook uitgesproken door Nienke Endenburg van de Universiteit Utrecht in een artikel in NRC Handelsblad, maar met z'n allen hebben we ervoor gezorgd dat de rust en regelmaat voor Fer hier wel degelijk aanwezig zijn.' Laeven: 'In alle bescheidenheid durf ik te stellen dat Hans, Carine en ik tezamen de benodigde expertise hebben om dit project tot een goed einde te brengen, maar dat betekent ook dat je dit initiatief niet zomaar op elke school kunt overnemen.'

Wat kan Fer dat een mens niet kan? Laeven: 'Ik zie dat Fer een andere taal spreekt dan wij. Mensen doen veel verbaal, maar Fer raakt gelijk de emotie. Ik kan een mens observeren en verwoorden wat ik

zie, maar Fer doet dat door contact te maken. Een hond raakt iemand ook meteen aan, iets wat wij mensen zijn kwijtgeraakt. Fer maakt de omgeving waarin jongeren zich kunnen ontwikkelen en veilig voelen completer. Dat klinkt wellicht simpel, maar is van grote waarde.'

Hoe ziet het dagschema van Fer eruit? Stuurman: 'Op dit moment groeit Fer op. Hij slaapt twee keer per dag minstens drie uur. Tussendoor ziet hij de kinderen, maar in beperkte mate. Dat bouwen we langzaam op. Uiteindelijk is het de bedoeling dat Fer zich op een natuurlijke manier invoegt in het dagelijks ritme op deze school, maar daarvoor moet hij wel eerst zijn tweejarige opleiding voltooid hebben.'

Laeven: 'Dat is een van de redenen waarom we voor een pup kozen. Die kunnen we opleiden zoals wij dat willen.' Stuurman: 'Organisaties die met hulphonden werken kloppen vaak bij mij aan om een pup. Waar ik moeite mee

Samen met haar man Alexander heeft Carine Stuurman-Jansen vanaf 1994 Labrador Retrievers. Sinds 2001 fokken ze - gemiddeld eens per jaar - een nestje.

Vanwaar de liefde voor deze hond? Wat heeft de Labrador Retriever dat andere rassen niet hebben? 'Het optimistische vrolijke open karakter spreekt me zeer aan. Plus hun passie voor training, zoals jachtraining. Aan de andere kant kunnen ze soms best lomp zijn. Een olifant in de porseleinkast. Bij een Labrador weet je nooit helemaal hoe hij zal reageren, en dat vind ik ook leuk.' Ze vervolgt: 'Gezondheid staat bij mij voorop, dus heb ik na drie wat minder gezonde Labradors mijn oog op een aantal Engelse lijnen laten vallen. Of ik regelmatig op tentoonstellingen kom? Ik doe het wel, maar shows aflopen met mijn honden is niet mijn ding. Ik ben instructeur en Ttouch-coach en heb een groot aantal modules van Dogvision gedaan. Verder heb ik KK1 en KK2 gedaan. Verder heb ik E&B gevolgd, maar geen examen gedaan omdat het keurmeesterschap evenmin mijn ding is. Ik geef les aan voorheen opleidingen KK1 en KK2 en nu BFHH-basiscursus fokken en houden van honden. Daar ligt veel meer mijn hart dan bij exposeren. Wat ook mijn ding is, is het schrijven van boeken. Mezelf verdiepen in het gedrag van honden en mensen begeleiden bij het opvoeden van een pup vind ik erg leuk. Daarom heb ik de boeken Opvoeden van je hond - genieten voor twee en Labrador Retriever (beide in eigen beheer uitgegeven) geschreven. Dat schrijven kost me financieel gezien meer dan het oplevert, maar ik doe het graag. Het is namelijk mijn rotsvaste overtuiging dat mensen veel meer moeten genieten van het hebben van een hond. Het komt helaas te vaak voor dat mensen zich niet goed voorbereiden op het hebben van een huisdier.

Ik maak het mensen om die reden eerder tegen om een Labrador te kopen dan dat ik het stimuleer. Als mensen bij mij een pup willen kopen en mijn gevoel is niet goed, dan verkoop ik zonder meer 'nee'. Als ik niet het gevoel heb dat het honderd procent goed zit, krijgt iemand van mij geen hond.'

Hoeveel honden heeft ze momenteel zelf? 'Zes. Drie dierbare oudjes van twaalf, elf en tien, en drie nog redelijk jonge honden. Uiteraard allemaal Labrador Retrievers. Maar ook van andere rashonden kan ik best genieten, hoor. Ik hou gewoon van het hond-wezen. Mijn tante fokte Whippets, ook leuke honden, maar als ik opnieuw moest beginnen, koos ik toch weer voor de Labrador Retriever. Wie er oppast op onze honden op de dagen dat ik lesgeef? Mijn man Alexander. Die heeft - naast de honden - nog een andere passie, klassieke auto's, en daarvoor heeft hij een bedrijf aan huis.' Voor meer informatie: www.vanmeinweg.nl.

Isa uit klas 3a met Fer.

heb, is dat zo'n dier dan eerst in een gastgezin wordt opgenomen en later wordt overgeplaatst naar het opleidingscentrum. Begrijp me goed: het doel van zulke organisaties is fantastisch, maar of het voor de hond altijd even fijn is, betwijfel ik.'

Schnock: 'Bij ons wordt er bovenal aandacht besteed aan het welzijn van de hond, aan diens rust en regelmaat. Ik denk dat de situatie van veel huishonden daar nog schril bij afsteekt. Het welzijn van Fer wordt beter bewaakt dan dat van een hond in een doorsnee-huisgezin. Bij de keuze van Fer hebben we naar de voorouders gekeken, met zeven weken is hij getest, dit alles vanuit de intentie om tot een win-winsituatie te komen. Zowel voor de leerlingen als voor Fer. Hij gaat hier straks dingen doen die hij leuk vindt. Hij wordt nergens toe gedwongen. Sterker: omdat hij dat contact met mensen zo prettig vindt, moeten we hem juist wat afremmen.'

*'Omdat hij dat contact met mensen
zo prettig vindt, moeten we
hem juist wat afremmen'*

Laeven: 'Wat ik daarnaast belangrijk vind, is de effecten van Fers aanwezigheid monitoren. Het gaat er niet om dat ik er blij van word, het gaat erom dat hij een positieve bijdrage levert aan het klimaat op school, en dat we dat aantonen. Zo sprak ik met Riki Verhoeven, een promovendus die aan de Open Universiteit onderzoek doet naar het effect van het gedrag van dieren op mensen. Ik vind het spannend om na te gaan of wij kunnen aanhaken op zo'n onderzoek en daarmee zichtbaar weten te maken waar we hier mee bezig zijn.'

Laeven: 'Ik hoop dat de kinderen die deze school verlaten naderhand zullen zeggen: ik heb daar zo'n mooie schooltijd gehad en Fer heeft daar flink aan bijgedragen. Onze maatschappij verhardt, de jongeren op deze school hebben vaak net dat extra duwtje in de rug nodig, en daar kan Fer een heel klein beetje bij helpen. Voor mij is dat inherent aan de opdracht die ik mezelf op deze school heb gesteld.'

Stuurman: 'Maar om het tot een succes te maken, heb je de steun van het docententeam en de leerlingen nodig. In het begin hadden sommige leraren nog wat bedenkingen, maar nu is er geen collega meer die Fer niet even over de bol aait als hij hem tegenkomt. En wat betreft de leerlingen: zelfs de stoerste knapen smelten als ze Fer zien en willen onmiddellijk met hem op de foto voor Facebook of Instagram.'

Laeven: 'Bij een van de bestuursleden hangt inmiddels een foto van Fer aan de muur. Die trots is toch mooi om te zien? Zo van: kijk, dit is onze Fer! Of Fer er zelf ook van geniet? Ja, het is gewoon een hartstikke vrolijke hond.' ■